COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 29.6.2023
COM(2023) 355 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Al șaptesprezecelea raport anual, pe 2022, privind punerea în aplicare a ajutorului Uniunii în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului din 27 februarie 2006 privind crearea unui instrument de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Al șaptesprezecelea raport anual, pe 2022, privind punerea în aplicare a ajutorului Uniunii în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului din 27 februarie 2006 privind crearea unui instrument de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce

1. INTRODUCERE

Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului[1] („Regulamentul privind ajutorul”) reprezintă baza pentru asistența acordată comunității cipriote turce și prevede raportarea anuală către Parlamentul European și Consiliu.

2. PROGRAMAREA AJUTORULUI

În perioada 2006 – sfârșitul anului 2022 a fost programată suma de 656 de milioane EUR pentru operațiuni efectuate în temeiul Regulamentului privind ajutorul. Suma angajată în octombrie 2022 pentru programul anual de acțiune pe 2022 a fost de 33,4 milioane EUR[2]. Cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027 a oferit programului o perspectivă multianuală, asigurând o finanțare anuală stabilă. Cu toate acestea, programul de asistență are un caracter excepțional și tranzitoriu, scopul acestuia fiind de a pregăti și de a facilita, după caz, aplicarea integrală a acquis-ului în zonele din Republica Cipru în care Guvernul Republicii Cipru nu exercită un control efectiv după găsirea unei soluții la problema cipriotă. Atât Regulamentul privind ajutorul, cât și Regulamentul 2020/2093 al Consiliului[3] de stabilire a cadrului financiar multianual au prevăzut o revizuire în cazul reunificării.

3. MECANISME DE PUNERE ÎN APLICARE

Programul este pus în aplicare în zonele din Republica Cipru în care guvernul Republicii Cipru nu exercită un control efectiv și unde punerea în aplicare a acquis-ului este suspendată temporar în temeiul Protocolului 10 la Tratatul de aderare. Asistența este pusă în aplicare prin gestiune directă și indirectă.

Comisia acționează într-un context politic, juridic și diplomatic unic. Acordarea ajutorului prevăzut anterior nu implică recunoașterea în zone a unei alte autorități decât Guvernul Republicii Cipru. Pentru punerea în aplicare a programului sunt necesare măsuri ad-hoc, cu respectarea, în același timp, a principiilor bunei gestiuni financiare. În condiții normale, în cadrul programelor de ajutor finanțate de UE, acordurile încheiate cu guvernele beneficiare prevăd cadrul juridic pentru furnizarea asistenței. În ceea ce privește asistența în favoarea comunității cipriote turce, nu se pot încheia astfel de acorduri. Gestionarea și atenuarea riscului inerent intră în responsabilitatea Comisiei. Printre măsurile adoptate se numără monitorizarea intensivă a contractelor

---

[1] Regulamentul (CE) nr. 389/2006 al Consiliului din 27 februarie 2006 privind crearea unui instrument de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2667/2000 al Consiliului privind Agenția Europeană pentru Reconstrucție (JO L 65, 7.3.2006, p. 5).

[2] Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 13 decembrie 2021 privind adoptarea unui program de acțiune pentru comunitatea cipriotă turcă pentru anul 2021 [C(2021) 8905].

[3] Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului din 17 decembrie 2020 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027 (JO L L433I, 22.12.2020, p. 11).

și acordarea de sprijin pentru beneficiari, revizuirea condițiilor de plată și o abordare atentă a utilizării garanțiilor bancare. Programul de asistență include un sprijin semnificativ acordat sub formă de granturi, pentru gestiunea cărora sunt necesare resurse considerabile.

Pentru a asigura impactul dorit, comunitatea cipriotă turcă trebuie să se angajeze pe deplin în pregătirea pentru punerea în aplicare a acquis-ului în perspectiva ridicării suspendării acestuia în conformitate cu Protocolul nr. 10 odată cu intrarea în vigoare a unei soluționări globale.

Echipa programului acționează prin intermediul Biroului UE de sprijin pentru program, situat în zonele din Nicosia care nu se află sub controlul efectiv al Guvernului Republicii Cipru. Reprezentanța Comisiei în Cipru găzduiește, de asemenea, reuniuni, seminare și conferințe de presă și comunică cu cetățenii ciprioți din toată insula, inclusiv cu privire la programul de ajutor. În plus, punctul de informare al UE (EU Infopoint), finanțat în cadrul programului de ajutor, desfășoară o serie de acțiuni de asigurare a vizibilității și de comunicare, furnizând informații despre politicile, prioritățile și acțiunile UE în sprijinul comunității cipriote turce și promovând cultura europeană.

4. PUNEREA ÎN APLICARE ÎN PERIOADA DE RAPORTARE

4.1. Prezentare generală

Comisia continuă să pună în aplicare Regulamentul privind ajutorul, obiectivul general fiind sprijinirea reunificării. În cazul soluționării globale a problemei cipriote, Consiliul se va pronunța în unanimitate, pe baza unei propuneri a Comisiei, asupra adaptărilor care vor trebui aduse prezentului regulament.

Acțiunile din 2022 au inclus continuarea unei serii de proiecte cu tradiție și de succes, cum ar fi bursele UE și măsurile de întărire a încrederii, atât în sprijinul Comisiei tehnice pentru patrimoniul cultural, cât și al Comisiei pentru persoanele dispărute. O facilitate specifică a continuat să finanțeze inițiativele în cadrul comisiilor tehnice bicomunitare.

Sprijinul acordat sub formă de granturi rămâne o caracteristică esențială a programului. Sectoarele economice esențiale care se pregătesc pentru o soluționare a problemei cipriote au beneficiat de o asistență sporită, prin proiecte orientate către sectorul privat, zonele rurale și dezvoltarea resurselor umane. S-au depus în continuare eforturi pentru a îmbunătăți în mod concret situația actuală în domeniul eradicării bolilor animalelor și al siguranței alimentare.

Comisia și-a continuat eforturile pentru a ajuta comunitatea cipriotă turcă să respecte standardele stabilite prin pachetul de două măsuri adoptate de Comisie în 2021, prin înregistrarea denumirii de origine protejată a „Χαλλούμι” (Halloumi)/„Hellim” și stabilirea condițiilor de circulație a acestui produs peste linia verde. S-au depus eforturi substanțiale pentru a ajuta operatorii din sectorul alimentar să se pregătească pentru primele inspecții ale denumirilor de origine protejată. De asemenea, Comisia a lansat un grup de lucru informal pentru Halloumi/Hellim, care reunește părți interesate din ambele comunități cipriote.

Există încă diferențe considerabile în ceea ce privește capacitatea beneficiarilor de a pune în aplicare în mod eficace acquis-ul odată cu intrarea în vigoare a unei soluționări

globale. Cu toate acestea, comunitatea cipriotă turcă a continuat să înregistreze progrese semnificative într-o serie de domenii și înțelege mai bine provocările.

Una dintre problemele nerezolvate este construcția rețelei de canalizare din Famagusta, contractul pentru realizarea acestei lucrări fiind reziliat de Comisie în decembrie 2013. Litigiul cu fostul contractant a fost supus arbitrajului în 2017. În iulie 2022, tribunalul arbitral a pronunțat hotărârea definitivă, care a fost ulterior contestată de contractant în fața instanțelor belgiene. În paralel, lucrările de remediere aferente au continuat în mod constant.

Comisia a continuat să se asigure că programul de ajutor a fost pus în aplicare în pofida consecințelor pandemiei de COVID-19 și a situației socioeconomice dificile din comunitatea cipriotă turcă. Programul a continuat punerea în aplicare a pachetului de urgență privind COVID-19, care a acoperit cele mai urgente consumabile medicale, sprijin economic pentru întreprinderi și consiliere de specialitate pentru comunitatea cipriotă turcă.

La sfârșitul anului, erau în derulare 159 de contracte în cadrul programului de ajutor.

4.2. Progresele înregistrate în realizarea obiectivelor

Obiectivul general al programului de ajutor este de a facilita reunificarea Ciprului prin încurajarea dezvoltării economice a comunității cipriote turce, cu o atenție specială acordată integrării economice a insulei, îmbunătățirii contactelor dintre cele două comunități și cu UE, precum și activității de pregătire pentru punerea în aplicare a acquis-ului.

Activitățile întreprinse în 2022 sunt descrise mai jos, pentru fiecare obiectiv al Regulamentului privind ajutorul.

4.2.1. Obiectivul 1: Dezvoltarea și restructurarea infrastructurilor

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a continuat să pună în aplicare Facilitatea pentru infrastructura locală prin actualele acorduri de contribuție semnate cu Comisia, în valoare totală de 33,2 milioane EUR. Facilitatea oferă sprijin pentru pregătirea și punerea în aplicare a investițiilor locale relevante în infrastructură.

În 2022, în cadrul Facilității pentru infrastructura locală erau active 14 proiecte prioritare. S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește construcția Centrului de cooperare Kormakitis și extinderea stației de tratare a apelor uzate din Morphou. De asemenea, au fost începute lucrările de reabilitare a rezervorului din Kouklia. S-au luat o serie de măsuri destinate pregătirii terenului pentru lansarea unui studiu de prefezabilitate privind centrala solară bicomunitară.

În sectorul apei, construcția noii conducte magistrale a Nicosiei a fost finalizată în noiembrie 2021, iar perioada de notificare a defectelor proiectului s-a încheiat în decembrie 2022. Proiectul a implicat construcția a 13 km de conducte de canalizare pentru transportul apelor uzate din zona Nicosiei către stația bicomunitară de tratare a apelor uzate din Nicosia, aceasta din urmă fiind, de asemenea, o acțiune finanțată de UE și finalizat în 2013. Proiectul va reduce contaminarea apelor subterane și va proteja resursele comune de apă ale întregii insule.

Lucrările de remediere a rețelei de canalizare din Famagusta au început în iulie 2021, însă fizic acestea au început în ianuarie 2022. Obiectivul proiectului este de a remedia un număr mare de defecte ale proiectului inițial și de a îmbunătăți calitatea și funcționalitatea sistemului. S-au înregistrat progrese semnificative până în 2022, fiind

instalat un procent de aproximativ 70 % din conducta planificată. Finalizarea proiectului este prevăzută pentru sfârșitul anului 2023.

Perioada de notificare a defectelor în cadrul contractelor de lucrări modificate pentru extinderea depozitului de deșeuri și instalația de degazificare a depozitelor de deșeuri s-a încheiat în ianuarie 2022, instalația fiind predată integral comunității cipriote turce.

Din păcate, beneficiarul nu și-a îmbunătățit operațiunile și modul de gestionare a depozitului de deșeuri, ci a continuat să aplice practici deficitare de eliminare a deșeurilor, neutilizând instalația de tratare a levigatului. Acest lucru a condus în mod inevitabil la o depreciere semnificativă a investiției. Fără implicarea Comisiei, beneficiarul a lansat două licitații pentru a contracta operațiuni de depozitare a deșeurilor. Cu toate acestea, ambele au fost anulate, ceea ce înseamnă că guvernanța sectorului deșeurilor și viitorul acestuia rămân neclare. Comisia și-a dedicat în permanență eforturile pentru a sprijini beneficiarul să remedieze situația.

În conformitate cu planul integrat de gestionare a deșeurilor solide finanțat de UE, granturile care ajută opt comunități locale să își îmbunătățească infrastructura de gestionare a deșeurilor sunt în faza finală de executare.

Capacitatea tehnică locală de monitorizare a calității mediului a fost consolidată prin renovarea rețelei de monitorizare a calității aerului și prin înființarea unui laborator de referință pentru calitatea apei și a combustibilului, precum și prin desfășurarea de activități de consolidare a capacităților. Rețeaua de monitorizare a calității aerului, care a funcționat pe deplin pe parcursul anului 2022, furnizează în prezent măsurători pentru mai mulți poluanți din mai multe locuri.

În sectorul telecomunicațiilor, a continuat furnizarea de noi infrastructuri de radiodifuziune, care se preconizează că va fi finalizată până la sfârșitul anului 2023. Acest proiect finanțat de UE este necesar pentru a elimina toate transmisiile de televiziune analogică în banda de frecvențe de 700 MHz utilizată de către comunitatea cipriotă turcă. În cele din urmă, proiectul va permite alocarea neîngrădită a benzii de frecvențe de 700 MHz pentru serviciile mobile 5G și va contribui la o digitalizare sporită în comunitatea cipriotă turcă.

4.2.2. Obiectivul 2: Promovarea dezvoltării sociale și economice

Programul de ajutor a continuat să combată efectele economice negative ale pandemiei de COVID-19 și să sprijine mediul de afaceri din comunitatea cipriotă turcă.

Proiectul „Antreprenoriat inovator și dialog”, pus în aplicare împreună cu Organismul Irlandei de Nord pentru cooperarea cu teritoriile și țările de peste mări (NI-CO), a fost principalul instrument de sprijin pentru sectorul privat, inclusiv în vederea redresării ca urmare a pandemiei de COVID-19. În 2022, sistemul de granturi pentru protejarea și crearea de locuri de muncă a sprijinit 100 de IMM-uri de succes cu o finanțare de până la 60 000 EUR pentru fiecare. Finanțarea s-a adăugat la sprijinul acordat unui număr de 770 de microîntreprinderi, care au beneficiat de câte 1 500 EUR fiecare în 2021.

Progrese semnificative au fost înregistrate în domeniul siguranței produselor. În martie 2022, a fost lansat un proiect de asistență tehnică privind supravegherea pieței cu scopul de a introduce noi practici și de a îmbunătăți practicile existente în domeniul metrologiei, al standardizării, al acreditării și al evaluării conformității. Proiectul contribuie la îmbunătățirea mediului de afaceri din comunitatea cipriotă turcă și la asigurarea faptului că bunurile produse la nivel local respectă standardele UE.

În domeniul dezvoltării rurale, 189 de fermieri au beneficiat de formare profesională în domeniul gestionării exploatațiilor agricole și al activităților conexe. Ca o completare în investițiile realizate în domeniul formării, 55 de granturi pentru dezvoltare rurală menite să modernizeze sectorul au trecut la etapa finală de punere în aplicare. A fost lansat un program-pilot de cercetare și demonstrație pentru a depăși decalajul dintre știință, nevoi și practică în cadrul a patru teme-pilot identificate, inclusiv sistemul denumirii de origine protejate Halloumi/Hellim.

A continuat punerea în aplicare a proiectului de asistență tehnică pentru siguranța alimentară și pregătirea pentru situații de criză, care are implicații pentru comerțul peste linia verde și punerea în aplicare a pachetului Halloumi/Hellim. 28 de operatori din sectorul alimentar au beneficiat de sprijin pentru elaborarea și punerea în aplicare a unor planuri de acțiune în vederea asigurării conformității cu standardele UE. A fost inițiat procesul de certificare a fermelor, iar până la sfârșitul anului 2022 fuseseră certificate 11 ferme și evaluate alte 26 de ferme.

A fost finalizată o a treia testare și eșantionare la scară largă a animalelor pentru bolile prioritare, și anume bruceloza și tuberculoza. În acest scop, Comisia a furnizat teste de laborator, consumabile și servicii veterinare. Prin urmare, până la sfârșitul anului 2022, tendința de scădere a ratei de prevalență a brucelozei a continuat, atingând o prevalență de aproximativ 2 % în cadrul efectivului de animale.

Sprijinul UE a contribuit, de asemenea, la continuarea progreselor în ceea ce privește implicarea medicilor veterinari privați în punerea în aplicare a controalelor.

În sectorul educației, sprijinul a fost menținut în domenii strâns legate de creșterea capacităților pe piața forței de muncă, inclusiv prin educație științifică, educație și formare profesională (EFP) și învățarea pe tot parcursul vieții. Prima etapă a proiectului multianual de dezvoltare a programei de învățământ profesional s-a încheiat cu rezultate concrete. Printre alte realizări, programul a contribuit la elaborarea a 20 de pachete de programe de învățământ pentru programele EFP revizuite și a unui nou mecanism de testare și evaluare pentru EFP. Proiectul a fost prelungit cu încă 2 ani.

În ceea ce privește educația științifică, 34 de școli secundare și 12 școli EFP au primit echipamente de laborator științific pentru un total de 77 de laboratoare și 1 centru de resurse EFP, stimulând oportunitățile de învățare științifică pentru tineri. În anii precedenți, 48 de școli primare au primit echipamente pentru laboratoarele științifice. Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și a directorilor unităților de învățământ a fost consolidată prin constituirea unui grup de formatori. În total, 1 468 de cadre didactice din învățământul primar și secundar, diriginți și directori de școli au beneficiat de formare în domenii precum învățarea și predarea centrate pe elev, utilizarea laboratoarelor științifice și abordările interactive în învățarea limbilor străine. Sunt în desfășurare activități analitice menite să pregătească terenul pentru sprijinirea în viitor a învățării pe tot parcursul vieții, a educației pentru nevoi speciale și a calificărilor.

A fost semnat un nou acord cu Banca Mondială, care se axează pe furnizarea în continuare de sprijin pentru monitorizarea macroeconomică, facilitarea procedurilor comerciale și a comerțului peste linia verde, îmbunătățirea mediului de afaceri cipriot turc și furnizarea de asistență tehnică în domenii-cheie ale statisticii.

În domeniul statisticii, în septembrie 2022 a fost început un proiect de asistență tehnică cu Statistics Denmark, cu scopul de a îmbunătăți furnizarea de către întreprinderi a

surselor de date și gestionarea acestora. Înainte de aceasta, au fost furnizate echipamente informatice și software specializat pentru a îmbunătăți rezultatele statistice în conformitate cu standardele UE. Aceste proiecte au fost completate de asistența specifică furnizată prin intermediul instrumentului de asistență tehnică și schimb de informații (TAIEX) al Comisiei și prin intermediul Băncii Mondiale. Toate aceste acțiuni formează o strategie cuprinzătoare a UE care vizează îmbunătățirea furnizării de statistici în cadrul comunității cipriote turce, care este esențială pentru a facilita pregătirile pentru reunificare.

4.2.3. Obiectivul 3: Promovarea reconcilierii, măsuri pentru instaurarea unui climat de încredere și sprijinirea societății civile

Comisia pentru persoane dispărute, sprijinită prin programul de ajutor prin intermediul unui acord de contribuție încheiat cu PNUD, și-a continuat atât activitatea pe teren, cât și activitatea de laborator. Până la sfârșitul anului 2022, din totalul de 2 002 persoane dispărute, Comisia pentru persoane dispărute a exhumat 1 196 de seturi de rămășițe. Dintre acestea, 1 029 au fost identificate genetic și au fost returnate către familiile lor.

În decembrie 2022, a fost semnat un nou acord de contribuție în valoare de 2,6 milioane EUR pentru a oferi finanțare pentru operațiunile din 2023 ale Comisiei pentru persoane dispărute. În ansamblu, în perioada 2006-2022, UE a contribuit cu 35,8 milioane EUR la sprijinirea activităților Comisiei pentru persoane dispărute, reprezentând 75 % din finanțarea sa totală din această perioadă.

Protecția patrimoniului cultural, prin intermediul Comisiei tehnice bicomunitare pentru patrimoniul cultural, a constituit în continuare un element esențial al măsurilor de reconciliere și de instaurare a unui climat de încredere care beneficiază de sprijin în cadrul programului de ajutor, în 2022 fiind finalizate 16 proiecte. În ansamblu, pentru programul privind patrimoniul cultural s-au alocat aproximativ 24 de milioane EUR din fondurile UE. Acest lucru a permis conservarea, susținerea din punct de vedere structural, protecția fizică sau restaurarea a peste 120 de situri de patrimoniu cultural de pe insulă.

În decembrie 2022, a fost semnată o nouă contribuție în valoare de 1 milion EUR pentru a continua mecanismul de sprijin finanțat de UE pentru comitetele tehnice. Acest sprijin este pus în aplicare de PNUD. Începând din 2019, mecanismul de sprijin a finanțat peste 10 proiecte ale comitetelor tehnice, de la studii de fezabilitate și de cercetare până la ateliere și expoziții.

După punerea în aplicare cu succes a unui program-pilot de burse bicomunitare de către United World Colleges și ca urmare a continuării experienței favorabile din anii precedenți, în 2022 au fost selectați 12 studenți din ambele comunități pentru a participa la programul internațional de diplome de bacalaureat în diferite țări. Acțiunile puse în aplicare de United World Colleges includ, de asemenea, activități intercomunitare de implicare a tinerilor și cursuri de scurtă durată menite să îi capaciteze pe tineri să aducă schimbări pozitive în societățile lor.

Sprijinul pentru societatea civilă a continuat în 2022. Proiectul „Spațiul civic”, care oferă asistență tehnică pentru organizațiile societății civile, a continuat să contribuie la consolidarea capacităților acestora, să promoveze un mediu favorabil pentru dezvoltarea societății civile și să stimuleze colaborarea în rețea, precum și acțiunile comune cu organizațiile societății civile cipriote grecești și cu alte organizații ale societății civile din UE. Având în vedere feedbackul pozitiv cu privire la activitățile proiectului „Spațiul civic”, acesta a fost prelungit cu încă 2 ani.

Noua cerere de propuneri „Societatea civilă cipriotă în acțiune VIII” a fost lansată cu succes în martie 2022, cu o alocare financiară totală de 2,5 milioane EUR. Cererea s-a axat pe sprijinirea acțiunilor în trei domenii: acțiuni de cercetare bicomunitare; acțiuni de consolidare a încrederii bicomunitare; și consolidarea societății civile în comunitatea cipriotă turcă. Procesul de atribuire era în desfășurare la sfârșitul anului 2022. Cele 12 proiecte atribuite în cadrul ediției anterioare a cererii de propuneri au intrat în faza completă de punere în aplicare, permițând societății civile să desfășoare activități esențiale de promovare și să stimuleze activitatea civică.

Asociația Human Rights Platform (Platforma pentru drepturile omului) a continuat să pună în aplicare cu succes grantul său direct finanțat de UE. Principalele activități s-au axat pe combaterea traficului de persoane, drepturile refugiaților, drepturile persoanelor LGBTIQ+, participarea părților interesate relevante, condițiile de detenție și dreptul de a nu fi supus torturii. Platforma a fost implicată în introducerea primului caz de trafic de persoane în fața „instanțelor” comunității cipriote turce, care s-a încheiat cu o condamnare. De asemenea, aceasta a oferit sprijin victimelor încălcărilor drepturilor omului și a consolidat capacitățile societății civile în ceea ce privește aspectele bazate pe drepturi în general.

4.2.4. Obiectivul 4: Apropierea comunității cipriote turce de Uniune

În 2022, Institutul Goethe a înlocuit Consiliul Britanic în calitate de partener de punere în aplicare pentru programul de burse al UE. În aprilie 2022, a fost încheiat un acord de contribuție cu Institutul Goethe în valoare de 5 milioane EUR. În cursul anului, au fost oferite 159 de burse studenților ciprioți turci pentru a frecventa universități din țările UE, iar primii ciprioți turci care au beneficiat de o bursă a UE au fost admiși la Colegiul Europei.

Din 2007, au fost acordate peste 2 000 de burse studenților, acoperind peste 100 de universități și 23 de țări ale UE. Aceste burse oferă sprijin studenților în primul an de studii universitare, absolvenților de studii universitare înscriși la programe de masterat sau doctorat, precum și cercetătorilor și profesioniștilor care doresc să își dezvolte în continuare competențele lingvistice și profesionale în diferite țări ale UE.

Punctul de informare al UE este gestionat de Biroul UE de sprijin pentru program, împreună cu Reprezentanța Comisiei în Cipru. În 2022, prin activitățile sale atât online, cât și offline, a atins un nivel ridicat de vizibilitate pentru UE. Punctul de informare al UE a acoperit peste 20 de teme legate de UE, inclusiv egalitatea de gen, violența bazată pe gen, drepturile persoanelor LGBTIQ+, drepturile persoanelor cu handicap, dezinformarea, precum și securitatea și sănătatea în muncă.

Acesta a organizat 35 de evenimente, atrăgând peste 16 000 de participanți. Evenimentele au indicat o ușoară creștere a prezenței în comparație cu anii precedenți. În plus, au fost elaborate 14 publicații, 69 de infografice și 12 produse audiovizuale, axate pe prioritățile UE în Cipru. Traficul pe platformele de comunicare socială ale UE a continuat să crească. Pagina de Facebook a punctului de informare al UE a atras aproximativ 1 000 de noi urmăritori în 2022.

4.2.5. Obiectivele 5 și 6: Pregătirea comunității cipriote turce pentru introducerea și punerea în aplicare a acquis-ului

Instrumentul TAIEX este utilizat pentru punerea în aplicare a obiectivelor 5 și 6 din Regulamentul privind ajutorul. Acesta contribuie la pregătirea comunității cipriote turce pentru punerea în aplicare a acquis-ului în vederea ridicării suspendării acestuia odată cu intrarea în vigoare a unei soluționări globale a problemei cipriote.

Facilitatea TAIEX rămâne un instrument important care contribuie la obiectivele programului de ajutor. În 2022, instrumentul a oferit sprijin continuu în 12 domenii tematice ale acquis-ului printr-o combinație de evenimente online și la fața locului. De asemenea, Comisia a oferit asistență periodică din partea experților în domeniul sănătății în contextul pandemiei de COVID-19. În total, au fost organizate 151 de evenimente TAIEX, numărul acestora fiind la fel de ridicat în comparație cu anul precedent. De asemenea, a fost creată o bază de date cu toate textele juridice elaborate cu sprijinul TAIEX, iar eforturile de îmbunătățire a calității traducerii și interpretării în comunitatea cipriotă turcă au continuat.

TAIEX a continuat să acorde sprijin pentru schimburile comerciale desfășurate peste linia verde [Regulamentul (CE) nr. 866/2004 al Consiliului]. Experți independenți mandatați de Comisie au efectuat inspecții periodice privind fructele și legumele proaspete, cartofii, mierea și peștele. În plus, în 2022, șase tipuri de alimente prelucrate de origine nonanimală au trecut linia verde pentru prima dată. Printre acestea se numără uleiul de măsline, tahini, halvaua, siropul de roșcove, gemurile și sucul de fructe. Experții TAIEX au fost principala forță motrice care a asigurat standardele și calitatea la nivelul UE prin verificări relevante ale conformității instalațiilor.

De asemenea, Comisia a lucrat la înlăturarea obstacolelor din calea comerțului peste linia verde prin asigurarea punerii în aplicare fără probleme a regimurilor de inspecție instituite recent, care necesită în prezent certificate fitosanitare pentru toate fructele și legumele.

4.3. Execuția financiară (contracte și plăți)

4.3.1. Contractare

În 2022, Comisia a semnat angajamente juridice în valoare de 27,2 milioane EUR.

4.3.2. Plăți

Plățile efectuate în 2022 s-au ridicat la 40,6 milioane EUR (38 de milioane EUR în 2021).

4.4. Monitorizare

Comisia este direct responsabilă de punerea în aplicare a majorității proiectelor (gestiune directă). Nivelul de monitorizare de către personalul Comisiei este foarte ridicat, incluzând contacte permanente cu contractanții, vizite la fața locului, reuniuni pe teren și reuniuni ale comitetelor de coordonare. Echipa de asistență pentru granturi a acordat asistență tehnică menită să sprijine în continuare Comisia în monitorizarea punerii în aplicare a contractelor de grant, oferindu-le totodată beneficiarilor de granturi asistență pentru aplicarea normelor UE în ceea ce privește execuția contractelor de grant, inclusiv a regulilor privind achizițiile secundare.

În plus, Comisia pune în practică o serie de contracte prin gestiune indirectă. Organismele de punere în aplicare, cum ar fi PNUD, Banca Mondială, Institutul Goethe și NI-CO, raportează Comisiei în conformitate cu acordurile-cadru respective. Comisia este angajată în monitorizarea de zi cu zi a acestor acțiuni.

4.5. Audit și controale

Recomandările ultimului audit efectuat de Serviciul de Audit Intern în 2017 cu privire la mecanismele de control intern în domeniul achizițiilor publice au fost pe deplin puse în aplicare.

4.6. Evaluare

Proiectul de monitorizare axată pe rezultate a fost finalizat în 2022. În cadrul acestuia, s-au revizuit acțiunile selectate și s-au asigurat activitățile de formare planificate cu privire la îmbunătățirea capacității de monitorizare internă a părților interesate relevante. Experții în monitorizare axată pe rezultate au formulat recomandări privind relevanța, eficiența, eficacitatea și sustenabilitatea; acestea au fost integrate în acțiunile revizuite, precum și în alte acțiuni.

Comisia a publicat un document de lucru al serviciilor Comisiei[4] privind rezultatele evaluării programului de ajutor în 2022. Această evaluare a furnizat o analiză independentă și dovezi cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor Regulamentului privind ajutorul în perioada 2013-2018. Evaluarea a concluzionat că programul de ajutor poate fi considerat ca fiind extrem de relevant și, având în vedere circumstanțele specifice ale contextului comunității cipriote turce, ca fiind o inițiativă relativ de succes, cu o valoare adăugată europeană substanțială.

4.7. Informare, publicitate și vizibilitate

În total, în 2022 au fost organizate 584 de acțiuni de vizibilitate și comunicare pentru a prezenta activitatea UE. Comisia a publicat broșura privind sprijinul acordat de UE ca răspuns la pandemia de COVID-19; pregătirile pentru broșura privind dezvoltarea sectorului privat au avansat.

4.8. Consultări cu guvernul Republicii Cipru

Au fost organizate reuniuni cu reprezentanți ai Guvernului Republicii Cipru, atât fizic, cât și online. Comisia continuă să se bazeze pe cooperarea guvernului pentru verificarea drepturilor de proprietate și pentru facilitarea lucrărilor comisiilor tehnice bicomunitare. Comisia are reuniuni periodice cu Reprezentanța Permanentă.

5. CONCLUZII

Prin activitatea pe care o desfășoară în conformitate cu obiectivele Regulamentului privind ajutorul, Comisia continuă să furnizeze asistență în temeiul acestui regulament pentru a facilita reunificarea Ciprului prin încurajarea dezvoltării economice a comunității cipriote turce. În cursul anului 2022, asistența s-a axat în continuare pe domeniile care prezintă probleme specifice în ceea ce privește viitoarea conformitate cu acquis-ul.

Experiența dobândită în cursul asistenței acordate și maturitatea proiectelor vor fi luate în considerare în mod continuu în rundele de programare viitoare. Eforturile vor continua să se concentreze pe creșterea impactului asupra domeniilor prioritare prin acțiuni mai puține, dar mai ample.

Comisia este pregătită să aloce resursele necesare, inclusiv în cadrul programului de ajutor, pentru sprijinirea negocierilor de soluționare a problemei cipriote sub auspiciile ONU.

[4] DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI – *Evaluation of the Aid Programme for the Turkish Cypriot community (2013-2018)* – Oficiul pentru Publicații al UE (europa.eu) [Evaluarea programului de ajutor pentru comunitatea cipriotă turcă (2013-2018)].